

Ladislav Babić

Ni za mudraca, ni za madraca

Na proljeće, bude li odluka *hrvatskog Ustavnog suda* nepovoljna po većinu žena u fertilnoj dobi, moći će ženski rod djelatno dokazati jeli "za mudraca ili madraca", kako ih je etiketirao svojedobno dobro plaćeni [saborski idiot](#). Naravno, spominjem ovo sasvim metaforički, s obzirom da se i raspon ženskih djelatnosti i inteligencije kreće u jednakim okvirima kao i muškaraca. Ovo posljednje, od idiota do genijalaca, s obzirom da evolucija i biološko naslijeđe nisu nimalo demokratskih manira, ali bi čovjek barem očekivao od većinske skupine normalno inteligentnih, da ne pristanu biti dobrovoljni robovi i igračke zatucanih vladara plemena. Doduše, pomalo sam skeptičan, jer upravo ona ih je donijela i nastavlja donositi na vlast. Ništa u politici nije slučajno, mada se takvim pričinja, već za sve sazrijevaju nepredvidivi uvjeti za branje zrelih plodova. Tako ni [najava predsjednika Ustavnog suda](#) o stavljanju na dnevni red, za žene jednog od najznačajnijih pitanja njihove intime, ne dolazi u slučajni trenutak.

"Konkretno, o Zakonu o pobačaju. Odnosno o Zakonu o zdravstvenim mjerama za ostvarivanje prava na slobodno odlučivanje o rađanju djece iz 1978., čiju je ocjenu ustavnosti tražila udruga Hrvatski pokret za život i obitelj još 1991. godine. Prema odgovoru gospodina Šeparovića, Ustavni sud mogao bi to pitanje sada, nakon 25 godina, staviti na dnevni red."

Kukavička, donedavna šefica spomenutog suda, izdala je interese žena koje su očekivale od nje da ustavnu tužbu odavno stavi na dnevni red, a sud donese odluku u korist većine suvremenih, samosvjesnih i odgovornih žena 21. stoljeća. Formalna intelektuala, izvlači se više no jadnom [isprikom](#): *"To što nismo to odradili shvaćam kao osobni neuspjeh, ali nisam imala dovoljno snage da to stavim na sjednicu"*. Kukavicama nije mjesto u politici, jer nisu drugo nego klimoglavci nepravdama i svojim gospodarima koji uobličuju prilike nedostojne ljudima.

Ukupnost poklopljenih zbivanja u zemlji i svijetu, dovela je do stizanja na dnevni red ustavnog spora u kojem je žene izdala upravo žena. Jačanje svjetske desnice, potpomognute katoličkim fundamentalistima, jedno je od tih zbivanja koja su ohrabrila domaće zatucance na akciju. „*Evropski parlament*“ upravo [raspravlja](#) o prijedlogu *poljskog zakona* koji bi kriminalizirao abortus (zakon je prošao prvo čitanje u *Sejmu*), a hrvatska zastupnica *Borzan (SDP)* nastoji obraniti još za *Jugoslavije* stečena prava žena, riječima:

"Ženama treba omogućiti pristup tržištu rada, zdravstveni odgoj, zaštitu od seksualnog i drugih oblika nasilja te dostupnost kontracepcije, a ne govoriti im što da rade sa svojim tijelom. Nitko nema pravo prisiliti djevojčicu koja je silovana da rodi dijete, nitko nema pravo prisiliti ženu da rodi pod cijenu vlastitog života ili pak ženi pod traumom spontanog pobačaja prijetiti zatvorom."

Gotovo je čast biti inkriminiran na poljski – a koliko sutra možda i hrvatski način - ali ne bih imao milosti prema onima koji zemlju pretvaraju u *"uzgajalište žena za rasplod"*. Totalna prevlast desnice, uzrokovana izdajom progresivnih načela hrvatske kvaziljevice (prvenstveno *SDP-a*), uključujući desničarsku predsjednicu države koja anti(n)fašizam dokazuje izmještanjem biste partizanskog vođe iz svojih prostora, prevlašću desnice u *Saboru* (brojem i predsjednicima; izmjenjivat će se nakon dvije godine), formiranje nove desničarske vlade praćeno skoro sinhronim [pozivom](#) *kaptolske "vlade u sjeni"* - koja uveliko upravlja zbivanjima – na *"jesensku molitvenu kampanju za zaustavljanje pobačaja"*, stvorili su više negoli povoljne uvjete za *"rješavanje"* slučaja, od strane nekompetentnih sudaca. Koji formalno [ne smiju](#) *"biti članovi nijedne političke stranke niti svojim javnim djelovanjem i postupanjem smiju iskazivati osobnu naklonost prema bilo kojoj političkoj stranci"* – mada su upravo njihovom milošću zasjeli na dobro plaćene

funkcije, s kojih već četvrt stoljeća nisu sposobni razriješiti jedan od najbitnijih intimnih problema žena! I to u okruženju 86% katolika čija su, navodno – prema [izjavama Kaptola](#) – prava ugrožena od par posto ateista! Dodamo li tome prenemaganja o demografskoj katastrofi koja se sprema *Hrvatskoj* (čudo kako se pojavila tek u ozračju "*slobode hrvatskog naroda*!"), izvjesnom se smiješi odluka najvišeg suda ove države. Suda, koji je po diktatu iznenada pronađene "*moralnosti*" u socijalizmu odškolovanih sudija, [presudio](#) – nakon dugogodišnjih peripetija tužitelja - da ničim nisu povrijeđena prava otpuštenog profesora teologije, radi rastave i sklapanja novog, građanskog braka! Nažalost, presudu je potvrdio i "*Evropski sud za ljudska prava*", ne dajući tako previše nade za ishod rasprave o abortusu, u „*Evropskom parlamentu*“. Katolički talibani, preko svojih božjih zastupnika (kojim dokumentom dokazuju da su ovlašćeni za *Njegovo* zastupanje?) i lobističkih udruga, počeli su kampanju povratka u *Srednji vijek*, preskačući važeće zakone i *Ustav* navodno suverene zemlje. Koliko to *Vatikan*, *SAD* i svjetski kapital dozvoljavaju.

Autor oduvijek misli kako su u ratovima, na lomačama, raspelima, vješalima, inkvizicijskim mučilima i srodnim sredstvima "*uvjeravanja*" stanovništva na poslušnost vladajućima, stradavali krivi ljudi – namjesto onih koji su pucali jedni u druge, donosili nehumane zakone, vješali i razapinjali neposlušni "*ljudski okot*". Promjenama političkih i civilizacijskih prilika, tek je manjina zločinaca kažnjena, a i to izvlačeći se relativno blago pozivanjem na humanizam kojeg sami nikad nisu pokazivali. U mirnodopskim, relativno stabilnim uvjetima, neprimjereno je zločincima zvati one koji se nazivno bore "*za život*" fetusa, ne zanimajući se za život njegove – ma bila i najbestidnije silovana – majke. Dozvole li žene da im reproduktivna prava određuju *kanadska* desničarka i ekspremijerova žena (u *Kanadi* je pobačaj dozvoljen!); profašistička (također *kanadska*!) ekspolicajka; licemjerna eksčasna sestra koja je nakon *Boga* otkrila "*stvarcu kojom se prave djeca*", pa gušta radi izdala onog kojem se zavjetovala; desničarska liderica čiju firmu [sponzorira](#) kompanija koju proizvodi "*kontracepcijske tablete i pilule za 'dan poslije' Quartette, Zoely, Plan B One step, Seasonique i Paragard*" – što dotična nikad nije demantirala – a sve to pod patronatom zastupnika *vatikanskog božjeg izaslanika u Hrvatskoj*, onda nisu drugo ni zaslužile. Da im život reguliraju *bozanići* koji javno ne osuđuju ustaške zločine, nemaju hrabrosti do kraja prijeći

put pri iznuđenom posjetu *jasenovačkom stratištu*, i koji se ne oglašavaju beskompromisnom osudom i sankcioniranjem svojih svećenika zbog fašističkih izjava (pedofiliju, zatajene ljubavnice i djecu, te ine seksualne navade svećenstva ni ne spominjimo).

O legalnim i ilegalnim abortusima, činjenicama, medicinskim, socijalnim i psihičkim posljedicama po dijete i majku koje ga izvrše ili prisilno rode, pravnim zavrzlama i sličnim stvarima, lako se informirati u niz ozbiljnih tekstova ([1](#), [2](#), [3](#), itd.) na portalima. Osvrnimo se najprije na ženska prava osvojena u "*onom mraku*", za koja su žene iznova prisiljene boriti se, licemjerno ne spominjući kad su ih posjedovale. Nacionalizam, kao podsvijesna pozadina dirigira javnim istupima čak i deklariranih ljevičara. Nacionalizam kao teorijsko zlo, ali u praksi upravljač ponašanja čak i iskrenih nenacionalista, no labilnih osoba. *Heimat über alles*, i ponad iskonskih, općeljudskih vrijednosti – zar ne? Preporučujem [knjigu](#) "*Zabilježene - Žene i javni život Bosne i Hercegovine u 20. vijeku*", čiji tekst djelomice citiram i prepričavam, što se s nebitnim brojčanim korekcijama može primijeniti i na ostale tadašnje republike, a sada novonastale države (u kojima smo se svi našli stjecajem okolnosti, mimo ma kakvih domoljublja i povijesnih mitova za dresuru raje):

"Nova prava koja su žene Jugoslavije stekle u socijalističkom vremenu zapravo su same osvojile, prije svega ravnopravnim učestvovanjem u Narodno oslobodilačkoj borbi. Ta osvojena prava su nakon rata ušla i u zakonodavstvo čime su žene stekle i formalni državni podsticaj i ohrabrenje za emancipaciju i ravnopravnost s muškarcima... Na Drugom zasjedanju AVNOJ-a donesena je važna odluka o ravnopravnosti žene sa muškarcem i njenom učešću u političkom životu naše buduće države."

Odmah poslije rata žene su stekle - prvi put na ovim prostorima - pravo glasa, što je i ozakonjeno *Ustavom Federativne Narodne Republike Jugoslavije* iz 1946. godine, međutim su ga one konzumirale i za rata prilikom izbora u *Narodnooslobodilačke odbore*. Obrazovanje je bila slijedeća etapa emancipacije žena bivše države. Osigurana su ista prava na obrazovanje ženama kao i muškarcima (koji su do tada držali žene uglavnom "*za madraca*"), a opismenjavanje je u tome odigralo veliku ulogu:

"Broj nepismenih koji je 1931. godine iznosio 44,6%, smanjen je 1953. godine na 25,4%, te 1971. godine na 15,1%. Od ukupnog broja opismenjenih u prvih pet godina nakon rata oko 75% su bile žene... Osim prava glasa, žene su u socijalizmu dobile još nekoliko važnih zakonskih mogućnosti. Kroz zakon o braku (1946) izjednačen je položaj žena i muškaraca u braku, zakonima iz oblasti porodičnog prava iz 1947, izjednačena su prava bračne i vanbračne djece, zakonom o socijalnom osiguranju uvedeno je i osiguranje za sve rizike, što je obuhvaćalo i plaćeno porodiljsko odsustvo i ostvarivanje prava na penziju pod istim uslovima i za žene i za muškarce, iako su žene ranije odlazile u penziju. Pravo na abortus je omogućeno zakonom iz 1951, a Ustavom iz 1974. ženi se garantuje puno pravo na slobodno rađanje, a od 1977. dozvoljen je abortus bez ikakvih ograničenja do deset nedelja starosti ploda. U tadašnje jugoslovensko zakonodavstvo ugrađene su sve međunarodne konvencije koje se odnose na položaj žene. SFRJ je 1979. godine potpisala Deklaraciju o eliminisanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW), usvojenu na Generalnoj skupštini UN-a, koja je stupila na snagu 1981. godine i koja se automatski prenijela i na Republiku Bosnu i Hercegovinu nakon raspada Jugoslavije... U većini država biše Jugoslavije, nakon pobjede nacionalističkih stranaka na izborima, prva tačka u političkoj agendi novih vlastodržaca je bila smanjivanje prava žena na kontracepciju i abortus. Štaviše, žene su danas postale najbrojnija grupa među onima koji su okarakterisani kao žrtve tranzicije – tranzicija je utjecala na žene na dva fronta: kao radnice u industriji i administraciji, te zbog povratka tradicionalnim vrijednostima, rata i sveukopnog porasta diskriminacije... Diskriminacija koju su žene doživjele u toku rata nije se smanjila u periodu mira. Žene su prve gubile posao tokom privatizacije ili im se radno vrijeme skraćivalo na pola ili su stavljane na liste čekanja."

Svakako da realnost nije bila tako ružičasta (a danas jeste?) kako je opisuju izdvojeni citati, velikim dijelom uslijed protivljenja u osnovi patrijarhalnog društva i prikrivenih nacionalističkih tendencija, što je utjecalo na stanje žena u Jugoslaviji i predodredilo njihov današnji ponižavajući položaj pod patronatom Crkve, odnosno prevladavajućih vjerskih zajednica u novostvorenim državama.

"Društvene barijere nametnute patrijarhalnom tradicijom nisu nestale preko noći, ali su se promjene desile, a najviše su se odrazile na području obrazovanja... Međutim, jugoslavenske žene su bile pokorene i poražene s dva aspekta (...) s jedne strane pokorene od strane svoje nacije a sva moć im biva oduzeta od muškaraca koji vladaju; a s druge strane, žene su smatrane ultimativnom neprijateljicom od strane druge etničke grupe zbog njihovih sposobnosti 'razmnožavanja', što je dovodi u rizik direktnog nasilja... Nacionalističke ideologije u Jugoslaviji su oblikovale naciju da slični patrijarhalnoj porodici gdje su muškarci morali braniti naciju, a žene stavljene sa strane da izvršavaju svoje reproduktivne obaveze. Tako je, kako Vojvodić primjećuje, pozicija 'emancipovane' jugoslavenske žene u devedesetima vraćena na nivoe koji su bili niži nego za vrijeme komunizma. Ženska uloga je retrogradno vraćena na onu koja dominira u patrijarhalnim društvima, a ravnopravnost koju su socijalističke žene osvojile i stekle biva brzo zaboravljena i poništena. Slika žene radnice je brzo zamijenjena slikama majke ili kurve, i u većini slučajeva slabe, pasivne žrtve."

Nećemo sad o utjecaju stereotipa o ženama u današnjim udžbenicima koji dobro ilustriraju njihovu diskriminaciju, ili uključenju u vojne snage, što se direktno protivi humanizaciji i demilitarizaciji društva, čineći više no upitnom floskulu *"ubijali su žene i djecu"* (kao, *"mi"* to nikad nismo niti namjeravamo činiti. Čemu onda žene u vojsci?). Postaje to sasvim logično, za svakoga tko uperi oružje u vas, ma kojeg spola i starosti bio. Trebalo se boriti za ostvarenje već formaliziranih a neostvarenih prava, a ne ih ukidati, ili se nanovo iscrpljivati u borbi tek za novu formu. Kad *"ljevičarka"* Borzanova (što u odnosu na vladajuću desnicu, nažalost i jeste, dokazujući time kako je sve relativno) divani da *"ženama treba omogućiti pristup tržištu rada, zdravstveni odgoj, zaštitu od seksualnog i drugih oblika nasilja te dostupnost kontracepcije, a ne govoriti im što da rade sa svojim tijelom"*, ona se bori za davno ostvarenu (ma i ne u potpunosti), suvremenom državom *"od stoljeća sedmog"* u smeće bačenu ravnopravnost žena. Jeli čudno da kler inzistira na budalaštinama, prisjećajući se vremena kad su imali patronat nad životima pojedinaca i naroda; od izopćenja, preko zakonodavstva pa sve do lomača? Emancipacija je za njih revolucionarni pojam, pod kojim eventualno podrazumijevaju *"emancipaciju"* naroda, no ne i osoba od diktata naroda kojim oni upravljaju. Sve što se protivi takvim narativima za njih je

bezbožni, ateistički komunizam, uz gomilu drugih diskvalifikacija osoba mislećih vlastitom glavom, želećih živjeti na način prikladan suvremenosti.

"Politički život je jedan od segmenata u kojima žene nisu dovoljno zastupljene, a jedan od razloga za to jeste društvo prožeto tradicionalnim uvjerenjima da ženi ne pripada javna sfera u kojoj može da utječe na odluke koje su bitne za pitanja cjelokupnog društva. Iako je ženama formalno-pravno osigurana ravnopravnost i mogućnost da biraju i budu birane, da ravnopravno sudjeluju u raspodjeli funkcija vlasti i na mjestima odlučivanja te da predstavljaju vlade na međunarodnom nivou, žene su ipak neadekvatno zastupljene u političkom životu BiH. "

To vrijedi i za *Hrvatsku* kao i ostale države regije, posebno u odnosu na prvu gdje licemjerna preporuka o najmanje 40 postotnoj zastupljenosti žena na izbornim listama nije praćena i adekvatnim konzekvecijama u slučaju – uobičajenog – nepoštivanja. Ako su zakoni za traženje „rupa“, preporuke su za ignoriranje! Svakako treba istaknuti da su davno prije tekuće predsjednice *Hrvatske*, najviše položaje u njoj i *Jugoslaviji* zauzimale [Savka Dabčević-Kučar](#) (prva žena predsjednica SK jedne republike. Član Predsjedništva CK SKJ. Predsjednica hrvatske vlade) i [Milka Planinc](#) (sekretar Centralnog komiteta SKH, predsjednica Republičkog vijeća Sabora SR Hrvatske, predsjednica Saveznog izvršnog vijeća). Nevažni su u kontekstu ovog teksta njihovi politički stavovi, jer svjedoče tek da ni žene - baš kao i muškarci - nisu imune na različita svjetonazorska i politička opredjeljenja, od progresivnih do konzervativnih. To tek kao podsjetnik na mnoge "izborene slobode", koje ustvari znače nazadak za slobodu osoba.

Žene su umnogome i same krive za svoj položaj. Feministkinje, u neprijepornoj borbi za ženska prava ipak previđaju važnu činjenicu. Da u svijetu neravnopravnosti za sve ljude, ne mogu ni žene imati više od manjka "prava" svojih muških drugova. Stvar je u tome da se društvo ne sagledava kao sastojeće od ljudi ne glede na spol, već od muškaraca i žena, te se onda oni *politički, ekonomski* te *socijalno* – u još uvijek prevladavajućem balkanskom patrijarhalnom društvu (mada je to u osnovi problem cijelog svijeta) - tretiraju na nejednaki način. Do postojećeg položaja dovodi *sinergija eksploatatorskog kapitalizma i patrijarhalno razlikovanje muškaraca i žena* (naravno, ne radi se o prirodnoj, biološkoj razlici) prema tisućljetnim stereotipima. Osnova ravnopravnog tretmana

je sagledavanje društva aglomeracijom ljudi, bez razdvajanja navodno ženskih od muških, a ustvari općeljudskih prava. No, vratimo se pobačaju, kao parcijalnom "problemu" konzervativnog hrvatskog i društava regije, a sve više i u desno naherenog svijeta. Pošto su stvoreni osnovni uvjeti za eventualno natražnjačku odluku *hrvatskog Ustavnog suda*, valja naglasiti da pobornici abortusa inzistiraju na njemu kao neotuđivom *pravu izbora* žena u odlučivanju o vlastitoj intimi. Ne zalažu se za pobačaj kao preporučeni postupak, shvaćajući kako se treba truditi - obrazovanjem i primjenom kontracepcije, a ne prisilnih metoda - da do njega ne dolazi. Pobornici takvog viđenja ni u kojem slučaju ne brane svojim zapjenjenim protivnicima i protivnicama da same - baš kao što zahtijevaju za sebe - odlučuju o sebi. Pozivanje na *Boga* pritom je zaista cinično, ne samo zbog - u najmanju ruku - diskutabilnosti njegove opstojnosti, već i usljed samovoljnog preuzimanja njegovih "ovlasti" za suđenje "grešnicima". [Kaže Biblija](#):

"Budite jaki, ne bojte se! Evo Boga vašega, odmazda dolazi, Božja naplata, on sam hita da nas spasi!"

Zajapurena pastvo, ne prednjači pred *Gospodinom* u suđenju i osudi drugomislećih i drugodjelujućih, već pričekaj *Njegov* pravorijek nad svima, ne žureći mimo tuđe volje „*spašavati*“ duše.

Pobačaj, kao i umjetna oplodnja medicinski su postupci, znanstveno utemeljeni, i utoliko je problematičan *priziv savjesti* medicinskog osoblja (odbijanje sudjelovanja u postupku radi etičkih, vjerskih ili moralnih nazora, odnosno uvjerenja), koje nerijetko u privatnim klinikama radi što odbija u javnim. U *Hrvatskoj* je [zakonom](#) reguliran priziv savjesti, na taj način da favorizira stručno osoblje i bolnice koje ga izraze, istovremeno licemjerno garantirajući ženama pravo na reproduktivno zdravlje, ostavljajući ih da lutaju od nemila do nedraga u njegovom ostvarenju, s obzirom da nerijetko cijelo stručno osoblje bolnice odbija izvršiti postupak. *Parlamentarna skupština Vijeća Evrope* donijela je [rezoluciju](#) koja se bavi tim problemom, na koju postoji podosta [prigovora](#), među ostalim i onaj da

„Međunarodna deklaracija o ljudskim pravima definira pravo na slobodu misli, savjesti i vjere kao pravo pojedinca, što znači da se na njega ne mogu pozivati ustanove poput bolnica.“

To naprosto znači da su one dužne osigurati potrebnu medicinsku skrb, čak ukoliko se cjelokupno osoblje pozove na prigovor savjesti. Etičku stranu liječničke struke stoljećima je definirala [Hipokratova zakletva](#), koja se tijekom povijesti mijenjala, a na kongresu *Međunarodnog saveza liječničkih društava u Ženevi* 1948. godine, ustanovljena je konačna verzija koja se danas koristi. *Ženevska zakletva*, na mnogim univerzitetima dio diplomske ceremonije medicinskih studija:

„U času kada stupam među članove liječničke profesije, svečano obećajem da ću svoj život staviti u službu humanosti. Prema svojim učiteljima sačuvat ću dužnu zahvalnost i poštovanje. Svoje ću zvanje obavljati savjesno i dostojanstveno. Najvažnija će mi briga biti zdravlje mogega pacijenta. Poštovat ću tajne onog tko mi se povjeri. Održavat ću svim svojim silama čast i plemenite tradicije liječničkog zvanja. Moje kolege bit će mi braća. U vršenju dužnosti prema bolesniku neće na mene utjecati nikakvi obziri vjere, nacionalnosti, rase, političke ili klasne pripadnosti. Apsolutno ću poštovati ljudski život od samog početka. Niti pod prijetnjom neću dopustiti da se iskoriste moja medicinska znanja suprotno zakonima humanosti. Ovo obećajem svečano, slobodno, pozivajući se na svoju čast.“

Iz zakletve je jasno vidljivo da se pod pacijentom može smatrati prvenstveno žena, a ne njen plod, te odricanje od svih kulturalnih i rasnih ograničenja koja bi sprečavala vršenje profesije. Formulacija *„ljudski život od samog početka“* i pozivanje na ljudska prava fetusa, kojim se koriste pobornici zabrane pobačaja, podložne su itekakvom propitivanju. Licemjerje hrvatskog društva dobro svjedoči notorna [hrvatska Wikipedia](#), koja – korektno prenoseći obje zakletve - daje etičke komentare temeljem one prevladane, a ne važeće, dovodeći tako u zabludu čitaoce.

"Najdemokratskija" odluka u pogledu sporova oko pobačaja bila bi referendum, ne o njegovoj zabrani ili kriminalizaciji, već o tome da svatko prema svom svjetonazoru, usklađenom sa vijekom u kojem živi i znanstvenim spoznajama, sam odredi svoj stav. Prema humanističkoj etici, a ne spram

vladajućih zakona koji mogu biti svakakvi, ali neobavezujući za zaista samostalno biće misliće vlastitom glavom (o tome govori broj ilegalnih prekida trudnoće, ako su zakonom zabranjene). Negativni ishod referenduma nikoga ne bi obavezivao, jer, zakon je doduše – zakon, ali *etika je majka, a ne maćeha svih zakona* koje ljudi donose. Stoga bi on bio bespredmetan, izuzev što bi eventualno, izjašnjavanjem većine učvrstio prava žena na raspolaganje svojim tijelima, bez kojih fetusu podložni tretmanu zakonitog pobačaja, ne mogu egzistirati kao samostalna ljudska bića.

„Prema preporukama Međunarodne statističke klasifikacije bolesti i pridruženih zdravstvenih problema Svjetske zdravstvene organizacije (ISC- 10) i Međunarodne federacije ginekologa i opstetričara FIGO iz 2001.godine, kao granična starost fetusa pri kojoj najčešće još ne može samostalno živjeti izvan maternice arbitrarno je postavljena na 22 tjedna od prvog dana ženine zadnje menstruacije (ŽZM) i težinu fetusa 500 g ili manje. Tada još nije započela proizvodnja surfaktanta u plućnim alveolama, pa fetus ne može uspostaviti funkciju disanja zraka iz atmosfere. Sve države se ne pridržavaju WHO standarda. Mnoge nacionalne statistike kao granicu uzimaju 28 tj.gestacije i težinu fetusa 1000 g ili manje g. U Hrvatskoj je prihvaćena definicija SZO i FIGO, pa se od 2001. pobačaj definira kao prekid trudnoće prije navršenog 22.tj od ŽZM i/ili težina fetusa manje od 500 g. Neovisno o trajanju trudnoće i težini fetusa, ako plod po izlasku iz tijela majke pokazuje bilo kakve znakove života (pokreti udova, disanje, kucanje srca, pulsiranje pupkovine), registrira se kao živorođeno novorođenče. Prema navedenom kriteriju o postojanju bilo kojeg znaka života je 2014. u Hrvatskoj registrirano 3-je živorođene djece nošene manje do jednako 22 tj i težine manje do jednako 500 g, a sva su umrla u prvima danima nakon rođenja. Većina djece rođene s 23 i 24 tjedna gestacije ni danas ne preživljava niti uz najsofisticiranije mjere intenzivnog liječenja. Također su nezrela djeca vrlo male porođajne težine i skraćene gestacije u slučaju preživljavanja izložena značajnim rizicima neuroloških oštećenja, oštećenja vida i sluha i mentalne retardacije. Ako je plod nošen dulje od 22 tjedna trudnoće i ima 500 g ili više porodne težine, a izašao je iz maternice bez ikakvih znakova života, registrira se kao mrtvorodenče. (Hrvatska koristi takvu definiciju, a neke državne statistike koriste kriterij 28 tjedana gestacije i 1000 grama porodne težine.)“

Kako, se

„Bez obzira na to je li riječ o spontanom ili izazvanom (induciranom) prekidu trudnoće, pobačaj... ne registrira u državnim maticama rođenih i umrlih, niti se iskazuje u ukupnom broju mrtvorodenih. Samo živorođena i mrtvorodena novorođenčad upisuju se u državne matice rođenih i umrlih. Crkvene knjige također ne registriraju pobačaj.“, jasno je da se u državnoj i u crkvenoj praksi pobačeni fetusi ne smatraju bićima koja bi uživala ljudska prava. Koja, uostalom, još manje u majčinoj utrobi – do vremena kad ih se čak i prijevremeno rođenima može održati na životu - ne posjeduju sve karakteristike da bi ih se takvima moglo smatrati

Pobačaj je za svaku ženu krajnje, a nikako poželjno rješenje, baš kao što je to i *revolucija - abortus vlada* (s načinom prilagođenim prevladavajućim povijesnim okolnostima) koje derogiraju osnovna ljudska prava. Popuste li žene i njihovi muški partneri, sinovi, očevi i rođaci, pred eventualnim ukidanjem i kriminalizacijom prava žena na prekid trudnoće, koliko sutra će im zatucane plemenske poglavice propisati i način na koji se smiju seksati; smiju li biti dolje ili gore, zguza i s koliko partnera, smiju li to prije braka, mogu li u brak tek kad im *"božja administracija"* oprostí nebrojene *"grijehe"* prije formalnog vezivanja,... Možda im propišu i način odijevanja i ine stvari o kojima ni ne slutimo. Pa, dobro razmislite, i preuzmite vlastita prava u svoje ruke, kao što su to učinile vaše drugarice za i poslije *„onog“*, skoro zaboravljenog rata. Uz podršku svojih muških drugova koji razumiju stvarno značenje riječi *pravo* i *sloboda*.

11.10.2016.